



Forsknings- og Innovationsstyrelsen
Bredgade 40
1260 København K
Att.: Grete M. Kladakis

J.NR.: 2009-1-0280
Ref.: mv

D. 01.07.2010

Høring over Open Access

Professionshøjskolernes Rektorkollegium – University Colleges Denmark takker for indkaldelse til høring over Open Access.

Generelle bemærkninger:

Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbiblioteks (DEFF) har for Videnskabsministeriet udarbejdet en rapport om Open Access, rapporten er udgivet i foråret 2010.

I rapporten anbefaler udvalget, at Videnskabsministeriet etablerer en national Open Access strategi, der giver private virksomheder, forskere og studerende på universiteter og andre forskningsinstitutioner samt den almindelige borger fri adgang til forskningsresultater.

Samtidig anbefaler udvalget, at forskningsråd og universiteter etablerer egne Open Access politikker, og at der etableres en fælles internetportal, der kobler universiteternes databaser samt gør det muligt nemt at finde alle danske videnskabelige publikationer i fuldttekst.

I rapportens indledning beskrives det paradoksale i de nuværende ordninger.

I dag betaler det offentlige over 90 procent af udgifterne, når forskere producerer videnskabelige resultater. Siden foræres rettighederne til publicering som oftest væk til kommercielle forlag, der tjener penge på at sælge adgang til samme publikationer til institutioner, virksomheder, forskere og studerende på universiteterne samt til den almindelige borger.

Denne praksis er, ifølge Open Access Udvalget, langt fra optimal i en viden- og forskningsbaseret verden, hvor fri adgang til viden for alle er en af de nødvendige forudsætninger for udvikling og innovation. Og udvalget anbefaler derfor en bevidst national Open Access-strategi, der så vidt muligt skal give fri adgang til offentligt finansierede forskningsresultater i Danmark.

Alene på den baggrund giver det god mening i at tilslutte sig rapportens 14 anbefalinger, der samlet vil modvirke, at samfundet ikke betaler for samme ydelse to gange, og at borgerne og især de professionsudøvende i professionshøjskole regi får let adgang til relevant og seneste nye professionsfaglige viden.



University Colleges
Denmark
Ny Vestergade 17 st.tv
1471 København K
Tlf. 3338 2200
Fax 3338 2209
uc@uc-dk.dk
www.uc-dk.dk



Specifikke bemærkninger:

Anbefaling 1. National Open Access-politik etableres af Videnskabsministeriet

Open Access Udvalget anbefaler, at der formuleres en national Open Access-politik, som omfatter alle institutioner, som forsker og/eller formidler forskning baseret på hel eller delvis offentlig finansiering.

Udgangspunktet er, at der så vidt muligt skal være fri adgang til resultaterne af offentligt finansieret forskning.

Kommentar:
Denne tilgang kan anbefales.

Anbefaling 2. Forskningsråd og fonde etablerer Open Access-politikker

Open Access Udvalget anbefaler, at alle forskningsråd og fonde implementerer Open Access-politikker, der lever op til den nationale Open Access-politik.

Kommentar:
Denne tilgang kan tilrådes.

Anbefaling 3. Universiteter og andre forskningsinstitutioner etablerer Open Access-politikker

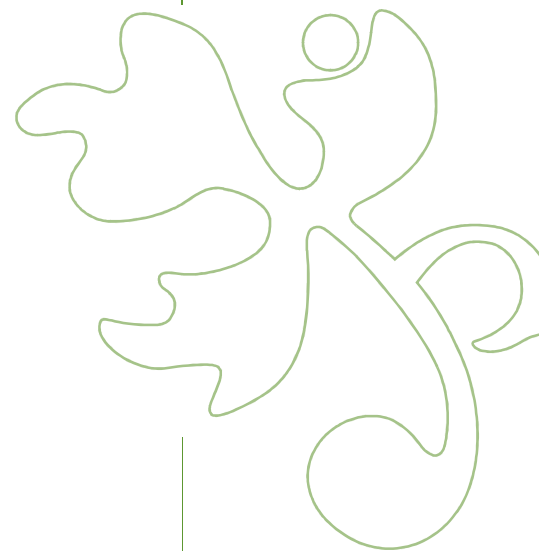
Open Access Udvalget anbefaler, at alle universiteter og forskningsinstitutioner etablerer Open Access-politikker, der lever op til den nationale Open Access-politik.

Kommentar:
Denne tilgang bør følges op af en samlet Open Access politik i professionshøjskole sektoren.

Anbefaling 4. Den bibliometriske forskningsindikator bør koordineres med den nationale Open Access-politik

Open Access Udvalget anbefaler, at Forsknings- og Innovationsstyrelsen i forbindelse med evaluering af den bibliometriske indikator overvejer, hvorledes indikatoren kan koordineres med den nationale Open Access-politik.

Kommentar:
Denne tilgang kan anbefales.





Anbefaling 5. Etablering af samlet internetadgang til danske forskningsresultater

Open Access Udvalget anbefaler, at der i offentlige forskningsbevillinger stilles krav om, at al dansk offentligt finansieret forskning bliver tilgængelig i universiteternes forskningsdatabaser og via en ny fælles internetportal, som formidler de samlede forskningsresultater med klar angivelse/kreditering af det udførende universitet.

Kommentar:

I den nye UC Viden – PURE portal vil professionshøjskolerne have rådighed over en fælles internetportal, der kan formidle resultater og produkter til offentligheden. Professionshøjskolerne Rektorkollegium arbejder i øjeblikket med at afklare kvalitetskravene til de produkter, der skal vises nationalt.

Anbefaling 6. Danske videnskabelige forlag udarbejder oplæg om omstilling til Open Access

Open Access Udvalget anbefaler, at danske videnskabelige forlag bliver inviteret til at udarbejde forslag til, hvordan danske tidsskrifter og danske monografier kan omstilles til Open Access.

Kommentar:

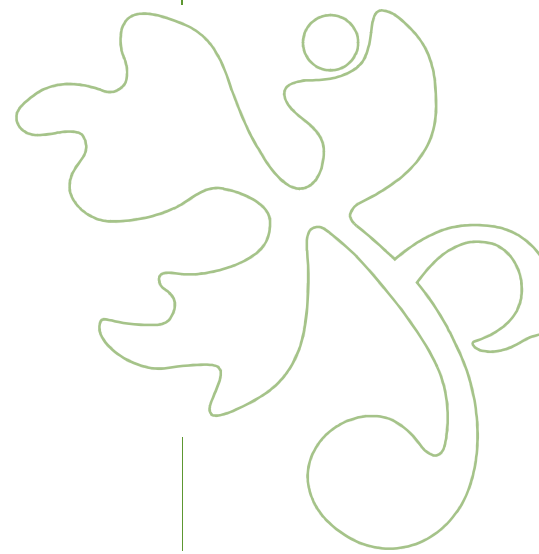
Det vil være helt afgørende at få danske forlag med i udarbejdelsen af forslag til, hvorledes Open Access kan håndteres i et forholdsvis lille sprogområde. Lykkes det ikke at få danske forlag med på ideen om Open Access, kan dette på længere sigt give de store internationale forlag et meget stort spillerum på markedet.

Anbefaling 7. DEFF koordinerer implementeringen af Open Access Udvalgets anbefalinger

Open Access Udvalget anbefaler, at Danmarks Elektroniske Fag- og Forskningsbibliotek (DEFF) bliver ansvarlig for den fortsatte koordinering af Open Access Udvalgets arbejde og implementeringen af Open Access Udvalgets godkendte anbefalinger i en projektperiode på fire år. Hertil hører også rollen som national støtte for universiteternes lokale rådgivere (kompetenceudvikling, videndeling, internationalt samarbejde mv.).

Kommentar:

Placering i DEFF af implementeringen og koordinationen af Open Access er en god ide. Derved bliver viden om netbaserede produkter samlet et sted. Herunder er også det forhold, at DEFF er national aftalepart for de internationale forlag om licensbelagte videnskabelige tekster.





Anbefaling 8. Professionel gennemførelse af oplysning, debat og dialog

Open Access Udvalget anbefaler, at der kontraheres med et medie- og kommunikationsbureau til at planlægge, hvordan offentligheden kan inddrages i debatten herunder gennem dagspresse, events osv.

Kommentar:
Enig.

Anbefaling 9. Koordinering af den danske Open Access-indsats i internationale fora

Open Access Udvalget anbefaler, at forskningsrådernes danske repræsentanter i internationale forskningsfora såsom EUROHORCs og European Science Foundation sikrer koordinering af Open Access-politikker rådene imellem.

Kommentar:
Enig.

Anbefaling 10. Øget fokus på Open Access i DEFF konsortielicenser

Open Access Udvalget anbefaler, at der i DEFFs licensarbejde og i de internationale samarbejder, hvori DEFF indgår, sættes fokus på forhandling af forfatterafgifter i forbindelse med gylden Open Access¹, frihed til grøn Open Access, fradrag for frikøbte artikler og transparente forretningsmodeller for Open Access-publicering mod betaling. Derudover anbefales det, at DEFF forpligter sig til at arbejde aktivt på dette område og forsøger at forhandle aftaler om Open Access-publicering på nationalt plan.

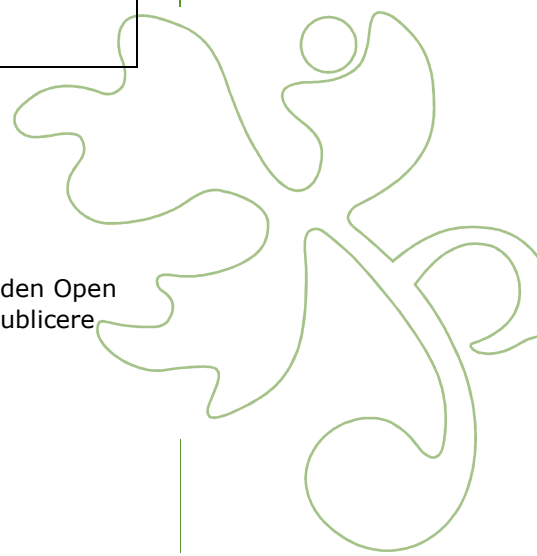
Kommentar:
Adgang til artikler og lignende kortfattede tekster i forhold til Open Access er oplagt lettere at indgå kontraktforhold om, end for eksempel bogområdet. Generelt er det vigtigt at være klar på, hvilke produkter der er tale om i forhold til tilgængelighed for Open Access. Der bør i det videre arbejde med Open Access sondres mellem tidsskrifter, bøger og andre netbårne medier. Hver for sig repræsenterer disse områder særlige problematikker og udfordringer.

Anbefaling 11. Dansk medlemskab af Confederation of Open Access Repositories

Open Access Udvalget anbefaler, at der efter DRIVERS ophør fortsat støttes op omkring det internationale samarbejde gennem medlemskab af Confederation of Open Access Repositories (COAR).

Kommentar:
Enig.

¹ "Grøn Open Access refererer til parallel-publicering i et repository." "Gylden Open Access dækker over tidsskrifter, hvor der betales et engangsbeløb for at publicere en artikel, der så igennem tidsskriftet bliver gjort online."





Anbefaling 12. Etablering af en dækkende langtidsbevaringstjeneste for universiteternes publikationer

Open Access Udvalget anbefaler, at der i tilknytning til den fælles portal for universiteternes forskningsresultater (anbefaling 5) etableres en langtidsbevaringstjeneste, der sikrer at universiteternes digitale publikationer kan læses og udnyttes over lang tid.

Kommentar:

For professionshøjskolerne er spørgsmålet om langtidsopbevaring af digitale publikationer en helt ny problematik. I forhold til UC Viden – PURE, som vil være det oplagte opbevaringsmedie, er der ikke inkluderet overvejelser om en langtidsbevaringstjeneste. Professionshøjskolerne's Rektorkollegium vil overveje at tage denne problematik op til afklaring.

Anbefaling 13. National planlægning af fri adgang til samt langtidsbevaring af primære forskningsdata

Open Access Udvalget anbefaler, at der etableres en tværgående samarbejdsorganisation, der samler interessenter inden for området primære forskningsdata. Denne samarbejdsorganisation skal planlægge, hvordan danske forskningsdata kan arkiveres, således at man sikrer nutidig og fremtidig adgang. I planlægningen skal der redegøres for de økonomiske konsekvenser.

Kommentar:

Enig.

Anbefaling 14. Dansk medlemskab af centrale internationale samarbejdsfora for håndtering og langtidsbevaring af videnskabelig information i bredeste forstand

Open Access Udvalget anbefaler dansk medlemskab af og aktiv deltagelse i de to vigtige internationale samarbejdsfora på området, The Alliance for Permanent Access og DataCite. Herved sikres dansk udnyttelse af de globale erfaringer og løsninger såvel som den danske indflydelse på disse.

Kommentar:

Enig.

Med venlig hilsen

Sekretariatschef
Marianne la Cour Sonne

